

Марина Коломієць,

молодший науковий співробітник,
відділ археографії Інституту архівознавства,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
вул. Володимирська, 62, Київ, 01601, Україна
e-mail: marinka_sweet@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-9125-1379>

**ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧЕНОГО-ПЕДІАТРА,
ЧЛЕНА-КОРЕСПОНДЕНТА НАН УКРАЇНИ
Б. Я. РЕЗНІКА У СВІТЛІ АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ**

Досліджено науково-організаційну та громадську діяльність члена-кореспондента НАН України Б. Я. Резніка, засновника сучасної одеської педіатричної школи, проаналізовано інформаційний потенціал документів ученого для досліджень з історії світової педіатричної науки у контексті вивчення його особового архівного фонду, що зберігається в Інституті архівознавства Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.

Визначено, що під керівництвом науковця було виконано комплекс робіт на молекулярно-клітинному рівні з вивчення процесів біоенергетики та стану клітинних мембран, широко вивчалися механізми формування патологічних процесів та захворювань. Дослідження Б. Я. Резніка збагатили педіатричну науку новими уявленнями у галузі гематології, гастроентерології, кардіології, нефрології, заклали підґрунтя для створення програми диференційованої метаболічної терапії гіпоксичних станів у дітей за гострої пневмонії, синдрому дихальних розладів у новонароджених і відіграли суттєву роль у зниженні дитячої смертності в Україні. Активна наукова та громадська діяльність вченого посприяли організації та відкриттю багатопрофільного Одеського міського дитячого лікувально-профілактичного центру. У свою чергу його міжнародна діяльність як науковця сприяла налагодженню і подальшому розгортанню тісної співпраці вченого з провідними науковцями світу.

З'ясовано, що Б. Я. Резнік сприяв широкому впровадженню принципово нових методів перинатальної діагностики вроджених і спадкових захворювань. Під його керівництвом було проведено серію клінічно-експериментальних робіт щодо стабілізації клітинних мембран за різних патологій у дітей з використанням провідних технологій та новітніх препаратів. Науковець запропонував принципово нові методи перинатальної діагностики спадкових захворювань: цистифіброзу,
© М. Коломієць, 2020

гемофілії, фенілкетонурії. Запровадив моніторинг і комп'ютерну діагностику вроджених вад розвитку; удосконалені методи прогнозування народження хворої дитини.

Ключові слова: Б. Я. Резнік, особовий архівний фонд, педіатрія, Інститут архівознавства, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, НАН України.

У січні 2020 р. виповнився 91 рік від дня народження визнаного в Україні та поза її межами вченого у галузі педіатрії, доктора медичних наук (1965), професора (1966), члена-кореспондента НАН України (1991), академіка АМН України (1993), лауреата Державної премії України у галузі науки і техніки (1979, 1997) Бориса Яковича Резніка.

Висвітленню наукової діяльності Б. Я. Резніка та внеску вченого у розвиток світової медичної науки присвячена низка наукових праць М. Л. Аряєва, Н. Л. Мерікової, Л. Рукмана та ін. [2–3, 26, 27].

Метою цієї статті є відображення складу документів особового архівного фонду члена-кореспондента НАН України Б. Я. Резніка, вивчення на базі документів наукової та науково-організаційної діяльності вченого та аналіз інформаційного потенціалу документів фонду для досліджень з історії педіатричної науки.

У 2019 р. в Інституті архівознавства Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (далі – ІА НБУВ) за результатами наукового описування було сформовано фонд № 337 «Резнік Борис Якович (05.01.1929–08.12.1997) – член-кореспондент НАН України за спеціальністю «педіатрія» (1991)», до якого увійшли 25 справ з документами вченого за 1946–1999 рр. Документи систематизовано за двома розділами: Розділ І. «Наукові праці та робочі матеріали»; Розділ ІІ. «Документи біографічні, про вченого та фотодокументи».

З документів біографічного характеру до особового архівного фонду Б. Я. Резніка увійшли посвідчення вченого як члена-кореспондента НАН України та директора Одеського міського дитячого лікувально-діагностичного центру (1993) [4]; дипломи і сертифікати щодо його участі у міжнародних організаціях та програмах (1996–1997), зокрема у міжнародній Соросівській науково-освітній програмі (1997) [5]; диплом та облікова картка лауреата Державної премії України у галузі науки і техніки (1997) [6] та записник, складений в останні місяці життя вченого (1997) [7].

До фонду також увійшла книга «Бачити треба серцем» («Видеть надо сердцем») (1999), присвячена Б. Я. Резніку та його дружині Мадлені Олександрівні Алфер'євій (17.01.1927–21.06.1997) [8]. Ця книга

з непростотою історією вийшла друком після смерті науковця у 1999 р. Першопочатково вчений мав намір створити книгу під назвою «Спогади» у пам'ять про свою дружину, доцента кафедри мікробіології та вірусології Одеського державного університету (далі – ОДУ), яка відійшла у вічність у червні 1997 р. До неї також мали увійти спогади її колег з кафедр мікробіології та вірусології Донецького медичного університету та ОДУ. Влітку – на початку грудня Б. Я. Резнік працював над книгою. Проте 8 грудня він раптово помер, тому книга «Бачити треба серцем» стала книгою пам'яті про їхнє талановите подружжя, закохане у роботу. Крім вступного слова редактора Р. М. Короткого, вона містить спогади І. П. Мінкова – наукового керівника Одеського міського дитячого лікувально-діагностичного центру ім. Б. Я. Резніка [8, арк. 10].

Біографічні документи та документи про вченого також відклалися в особовій справі Б. Я. Резніка, що зберігається в Архіві Президії НАН України. У справі представлені особовий листок з обліку кадрів (1990), автобіографія, дипломи про здобуття вищої освіти, кандидата та доктора медичних наук, атестати доцента та професора, відгуки академіка АМН СРСР М. Я. Студьонкіна на праці вченого (1991) тощо [1, арк. 4–10, 47–51].

Аналіз наявних біографічних документів дає змогу реконструювати життя та діяльність видатного науковця. Борис Якович Резнік народився 5 січня 1929 р. у с. Холодна Балка Біляївського району Одеської області у родині лікарів: Якова Борисовича – професора, завідувача кафедри Одеського медичного інституту ім. М. І. Пирогова (далі – ОМІ, з 1994 р. – ОДМУ), та Поліни Семенівни – дитячого лікаря, доцента ОМІ [3, с. 2; 26, с. 265].

Прагнення здобувати нові знання, проводити дослідження у царині медицини спонукали Б. Я. Резніка вступити у 1945 р. до ОМІ. У 1950 р., закінчивши з відзнакою лікувальний факультет, він отримав кваліфікацію лікаря. Цього ж року розпочав трудову діяльність лікарем-ординатором Слов'янського курортного управління у м. Слов'янськ Донецької області [1, арк. 5–6].

Протягом 1951–1953 рр. Б. Я. Резнік працював лікарем-ординатором дитячого клінічного санаторію «Хаджибей» у с. Холодна Балка Біляївського району Одеської області, у 1953–1956 рр. – дільничним педіатром. Згодом обіймав посаду завідувача відділу міської дитячої лікарні у м. Кадіївці Луганської області [1, арк. 12].

У 1957 р. Б. Я. Резнік захистив кандидатську дисертацію на тему: «Матеріали до характеристики вищої нервової діяльності у відновлю-

вальному періоді поліомієліту у дітей». У червні 1958 р. згідно з рішенням ВАК СРСР йому було присвоєно науковий ступінь кандидата медичних наук. А у 1964 р. вчений захистив докторську дисертацію «Реактогенність та імунологічна реактивність асоційованої коклюшно-дифтерійно-правцевої вакцини за імунізації дітей з різним станом здоров'я» і 27 вересня 1965 р. згідно з рішенням ВАК СРСР йому було присвоєно науковий ступінь доктора медичних наук [1, арк. 7, 9].

Протягом 1957–1972 рр. Б. Я. Резнік працював асистентом, доцентом, професором, завідувачем кафедри дитячих інфекційних хвороб, згодом – кафедри педіатрії Донецького медичного інституту ім. М. Горького (далі – ДМІ). З 1972 р. і до кінця життя обіймав посаду завідувача кафедри педіатрії педіатричного факультету ОДМУ [2, с. 4].

Цей період наукової творчості вчений присвятив вивченню імунопрофілактики та імуногенезу у дітей. Він також розробив низку практичних рекомендацій щодо перегляду показань і протипоказань до проведення профілактичних щеплень дітям. Ці рекомендації було схвалено комітетом вакцин та сироваток МОЗ СРСР і вони стали основою для проведення профілактичних щеплень у дітей [1, арк. 47].

Упродовж 1970–1990-х років під керівництвом Б. Я. Резніка було виконано комплекс робіт на молекулярно-клітинному рівні з вивчення процесів біоенергетики та стану клітинних мембран, широко досліджено механізми формування патологічних процесів та захворювань серця, легень, нирок, центральної нервової системи та шлунково-кишкового тракту у дітей. Ці дослідження збагатили педіатричну науку новими знаннями у галузі гематології, гастроентерології, кардіології, нефрології та заклали підґрунтя для створення програми диференційованої метаболічної терапії гіпоксичних станів у дітей за гострої пневмонії, синдрому дихальних розладів у новонароджених і відіграли суттєву роль у зниженні дитячої смертності в Україні [1, арк. 48; 27].

Б. Я. Резнік сприяв широкому запровадженню принципово нових методів перинатальної діагностики спадкових захворювань – дослідженню амніотичної рідини у вагітних жінок, моніторингу і комп'ютерній діагностиці щодо виявлення генних синдромів вроджених вад розвитку: цистифіброзу, гемофілії, фенілкетонурії, муковісцидозу, міопатії Дюшена тощо. Він розробив більш вдосконалені методи прогнозування народження хворої дитини. Під його керівництвом проведено серію клінічно-експериментальних робіт щодо стабілізації клітинних мембран за різних патологій у дітей з використанням сучасних антиоксидантів, фосфоліпідів, інших препаратів [3, с. 2].

Згідно з постановою Загальних зборів АН України від 11 квітня 1991 р. Б. Я. Резніка обрано членом-кореспондентом АН УРСР зі спеціальності «педіатрія» [1, арк. 11].

У 1993 р. за його ініціативою був створений Одеський міський дитячий лікувально-діагностичний центр (з 1998 р. – Педіатричний центр ім. Б. Я. Резніка), першим директором якого він став [1, арк. 10].

Науковець займався плідною громадською діяльністю. Двічі його обирали до Одеської обласної ради народних депутатів (1975–1979) та тричі – народним депутатом України (1980–1994) [1, арк. 4]. У брошурі «Депутатский запрос» (1986) вчений розповідає про свою роботу депутатом ВР УРСР 10–11 скликань та про вирішення питань у зв'язку із запитамися громадян [9].

Усе життя науковець займався викладацькою діяльністю і вихованням наукових кадрів. Він є засновником сучасної Одеської педіатричної школи. Підготував понад 50 кандидатів та 9 докторів медичних наук. Учений гідно представляв вітчизняну медичну науку на міжнародних конгресах, симпозіумах та з'їздах в Італії, Японії, Великобританії, США, Ізраїлі та Франції [1, арк. 49–50].

Б. Я. Резнік проводив активну науково-організаційну діяльність, був членом та заступником голови президії правління Українського товариства дитячих лікарів, членом правління Українського товариства медичних генетиків, членом Ради лікувально-профілактичної допомоги дітям МОЗ України, головою Одеського товариства дитячих лікарів, почесним членом Угорського наукового товариства, членом європейської й міжнародної робочої групи з вивчення цистифіброзу.

Вагомим є внесок ученого у справу популяризації наукових знань. Він був членом редколегій журналу «Педіатрія, акушерство і гінекологія», щорічних збірок «Дитячі інфекції» та «Охорона здоров'я дітей та підлітків», редактором розділу «Педіатрія» Великої медичної енциклопедії, головою проблемної комісії ОДМУ [1, арк. 50].

У творчому доробку Б. Я. Резніка понад 300 наукових праць, у тому числі 10 монографій, підручник «Дитячі хвороби» та 12 авторських свідоцтв [1, арк. 49–50].

Наукові праці Б. Я. Резніка представлено в особовому архівному фонді вченого. Серед документів репрезентовано виступи – «Спадкові, вроджені та молекулярно-клітинні механізми захворювань дитячого віку» («Наследственные, врожденные и молекулярно-клеточные механизмы заболеваний детского возраста») (1984) [10] та «Вроджені і спадкові захворювання в патології дитячого віку, молекулярно-гене-

тичні основи їх діагностики та профілактики» («Врожденные и наследственные заболевания в патологии детского возраста, молекулярно-генетические основы их диагностики и профилактики») (1993) [11]. У своїх виступах науковець висунув концепцію про генетичну детермінованість типів клітинних біоенергетичних процесів, що лежать в основі індивідуальних клінічних проявів патології у дитячому віці. Ці наукові праці містять дарчі написи для журналіста, письменника-мариніста, редактора Р. М. Короткого та старшого наукового співробітника кафедри мікробіології та вірусології Одеського державного університету Н. Г. Юргелайтіс і характеризують коло наукових контактів вченого.

Також до фонду увійшли колективна монографія за участі вченого «Врожденні вади розвитку у дітей» («Врождённые пороки развития у детей») (1994) [12] та доповідь «Спадкові хвороби та вроджені вади розвитку у дітей» (1995) [13]. У цих працях Б. Я. Резнік представив результати власних досліджень, виконаних ним на субклітинному рівні, і запропонував принципи диференційованої метаболічної терапії хворих гематологічного, нефрологічного, пульмонологічного та кардіологічного профілів. Представлено також фрагменти рукопису до книги пам'яті «Бачити треба серцем» («Видеть надо сердцем») (1997) [14].

У фонді репрезентовано значний масив фотодокументів, що ілюструють діяльність Б. Я. Резніка. Серед світлин є фотопортрети науковця, виконані у 1946 р. та у 1996 р. [15]. Вченого також зображено в робочому кабінеті (1960–1980-ті рр.) [16], під час виступу за кафедрою у 1980 р. та під час промови серед студентів-випускників ОДМУ у серпні 1997 р. [17]. На інших фотодокументах – Б. Я. Резнік під час огляду хворих дітей (1960–1970-ті рр.) [18], у колі колег на кафедрі педіатрії ОДМУ (1970–1990-ті рр.) [19] та в Одеському міському дитячому лікувально-діагностичному центрі (1996 р.) [20].

Частина фотодокументів висвітлює наукову співпрацю Б. Я. Резніка із зарубіжними колегами. Зокрема, у фонді зберігаються світлини, на яких науковець зображений під час спілкування з іноземними вченими на кафедрі педіатрії ОДМУ (1980 – поч. 1990-х років), зі співробітниками Педіатричної лікарні ім. Дж. Газліні у м. Піза (Італія) (кін. 1980-х років) [21], з академіком Американської академії алергології та імунології; з директором Інституту баласкопії В. Квіташем (м. Сан-Франциско, США) та іншими вченими під час конференцій в Одеському міському дитячому лікувально-діагностичному центрі (1996, 1997) [22].

У фонді також представлено фотодокументи, де вчений зображений у неформальній обстановці у родинному колі – з батьком Я. Б. Резніком

та дружиною М. О. Алфер'євою (1970–1990-ті роки) [23], а також із дружиною під час оглядів краєвидів та науково-дослідних закладів у Бостоні, Вашингтоні, Кембриджі (США) та Відні (Австрія) наприкінці 1980-х – на початку 1990-х років [24].

Частина фотодокументів ілюструє громадську діяльність Б. Я. Резніка як депутата Верховної Ради України, наприклад, його участь в урочистому відкритті виставки «Художники Генуї – дітям Одеси» (1980) [25].

Таким чином, створений в Інституті архівознавства Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського особовий фонд члена-кореспондента НАН України Б. Я. Резніка вміщує 25 справ, які систематизовано за біографічними відомостями про вченого та напрямками його наукової й організаційної діяльності. Під керівництвом науковця було виконано комплекс робіт на молекулярно-клітинному рівні з вивчення процесів біоенергетики та стану клітинних мембран, широко вивчалися механізми формування патологічних процесів та захворювань.

Дослідження Б. Я. Резніка збагатили вітчизняну педіатричну науку новими уявленнями в галузі гематології, гастроентерології, кардіології, нефрології, заклали підґрунтя для створення програми диференційованої метаболічної терапії гіпоксичних станів у дітей за гострої пневмонії, синдрому дихальних розладів у новонароджених і відіграли суттєву роль у зниженні дитячої смертності в Україні. Аналіз документів особового архівного фонду члена-кореспондента НАН України Б. Я. Резніка свідчить про те, що вони стануть у пригоді дослідникам історії педіатричної науки, а також життєвого шляху та діяльності вченого.

Список бібліографічних посилань

1. Архів Президії НАН України. Ф. 1. Оп. 631. Спр. 47. 55 арк.
2. Аряєв М. Л., Мерікова Н. Л. Життя, що продовжується у справах (до 80-річчя від дня народження професора Б. Я. Резніка). *Одеський медичний журнал*. Одеса, 2009. № 4. С. 3–6.
3. Ідеї, що випередили час: до 90-річчя академіка АМН України Б. Я. Резніка. *Здоров'є реб'енка*. 2019. Т. 14. № 1. С. 1–2.
4. Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Ф. 337. Оп. 1. Спр. 8. 2 арк.
5. Там само. Спр. 9. 5 арк.
6. Там само. Спр. 11. 3 арк.
7. Там само. Спр. 10. 23 арк.
8. Там само. Спр. 12. 39 арк.

9. Там само. Спр. 3. 45 арк.
10. Там само. Спр. 2. 13 арк.
11. Там само. Спр. 4. 24 арк.
12. Там само. Спр. 5. 226 арк.
13. Там само. Спр. 6. 6 арк.
14. Там само. Спр. 7. 9 арк.
15. Там само. Спр. 14. 9 арк.
16. Там само. Спр. 15. 4 арк.
17. Там само. Спр. 21. 2 арк.
18. Там само. Спр. 16. 14 арк.
19. Там само. Спр. 18. 11 арк.
20. Там само. Спр. 25. 4 арк.
21. Там само. Спр. 22. 1 арк.
22. Там само. Спр. 24. 30 арк.
23. Там само. Спр. 17. 4 арк.
24. Там само. Спр. 23. 10 арк.
25. Там само. Спр. 19. 9 арк.
26. Палій В. М., Храмов Ю. О. Національна академія наук України. Персональний склад, 1918–2013. Київ, 2013. 444 с.
27. Рукман Л. Резник Борис Яковлевич (1929–1997). *Они оставили след в истории Одессы: Одесский биографический справочник*. URL: <http://odessa-memory.info/index.php?id=526>.

References

1. Arkhiv Prezydii NAN Ukrainy [Current archive of the Presidium of the National Academy of Sciences of Ukraine]. Fund 439. Inventory 631. Unit 75. Folio 55 [in Ukrainian and in Russian].
2. Ariaiev, M. L., Merikova, N. L. (2009). Zhyttia, shcho prodovzhuietsia u spravakh (do 80-richchia vid dnia narodzhennia profesora B. Ya. Rieznika) [Life proceeding in business (to the 80 th anniversary of the birth of Professor B. Ya. Reznik)]. *Odeskyi medychnyi zhurnal – Odesky Medical Journal*, 4, 3–6 [in Ukrainian].
3. Idei, shcho vyperedyly chas: do 90-richchia akademika AMN Ukrainy B. Ya. Reznika (2019). [The Time Out: The 90 th Anniversary of Academician of the Academy of Medical Sciences of Ukraine B. Ya. Reznik]. *Zdorove rebenka – Child Health*, 1, 1–2 [in Ukrainian].
4. Instytut arkhivoznavstva Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 8. Folio 2 [in Russian].

5. Instytut arkhivoznavstva Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 9. Folio 5 [in Ukrainian].
6. Instytut arkhivoznavstva Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 11. Folio 3 [in Ukrainian].
7. Instytut arkhivoznavstva Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 10. Folio 23 [in Russian].
8. Instytut arkhivoznavstva Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 12. Folio 39 [in Russian].
9. Instytut arkhivoznavstva Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 3. Folio 45 [in Russian].
10. Instytut arkhivoznavstva Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 2. Folio 13 [in Russian].
11. Instytut arkhivoznavstva Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 4. Folio 24 [in Russian].
12. Instytut arkhivoznavstva Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 5. Folio 226 [in Russian].
13. Instytut arkhivoznavstva Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 6. Folio 6 [in Russian].
14. Instytut arkhivoznavstva Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 7. Folio 9 [in Russian].
15. Instytut arkhivoznavstva Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 14. Folio 9 [in Ukrainian].
16. Instytut arkhivoznavstva Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 16. Folio 4 [in Ukrainian].
17. Instytut arkhivoznavstva Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 21. Folio 2 [in Ukrainian].

18. Instytut arkhivoznastva Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 16. Folio 14 [in Ukrainian].

19. Instytut arkhivoznastva Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 18. Folio 11 [in Ukrainian].

20. Instytut arkhivoznastva Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 25. Folio 4 [in Ukrainian].

21. Instytut arkhivoznastva Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 22. Folio 1 [in Ukrainian].

22. Instytut arkhivoznastva Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 24. Folio 30 [in Ukrainian].

23. Instytut arkhivoznastva Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 17. Folio 4 [in Ukrainian].

24. Instytut arkhivoznastva Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 23. Folio 10 [in Ukrainian].

25. Instytut arkhivoznastva Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Fund 337. Inventory 1. Unit 19. Folio 9 [in Russian].

26. Palii, V. M., Khramov, Yu. O., Bohdanov, V. L. (Eds.) (2013). Natsionalna akademiia nauk Ukrainy. Personalnyi sklad. 1918–2013 [National Academy of Sciences of Ukraine. Personal composition. 1918–2013]. Kyiv [in Ukrainian].

27. Rukman, L. Rieznik Boris Yakovlevich (1929–1997). [Resnik Boris Yakovlevich]. *Odessa Biographical Reference Book*. Retrieved from <http://odessa-memory.info/index.php?id=526> [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 02.11.2020.

Maryna Kolomiets,

Junior Researcher, Department of Archaeography,

Institute of Archival Studies,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

62 Volodymyrska St., Kyiv 01601, Ukraine

e-mail: marinka_sweet@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-9125-1379>

Activity of the Pediatric Scientist, Corresponding Member of the NAS of Ukraine B. Ya. Reznik, as it Reflected in Archive Documents

The scientific-organizational and social activities of the corresponding member of the NAS of Ukraine B. Ya. Reznik, founder of the modern Odessa pediatric school, the information potential of scientist documents for research in the history of world pediatric science are analyzed in the context of the study of his personal archival fund, stored at the Institute of Archival Studies of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine.

It was determined that under the scientist's supervision, a complex of researches at the molecular-cellular level was performed to study the processes of bioenergy and the state of cell membranes, and the mechanisms of formation of pathological processes and diseases were widely studied. B. Ya. Reznik's researches enriched pediatric science with new ideas in the field of hematology, gastroenterology, cardiology, nephrology, laid the groundwork for the creation of the program of differentiated metabolic therapy of hypoxic conditions in children with acute pneumonia, respiratory distress syndrome, and played an important role in reducing child and infant mortality in Ukraine. The active scientific and social activity of the scientist contributed to the organization and opening of the multi-disciplinary Odessa City Children's Treatment and Prevention Center. It was found that B. Ya. Reznik contributed to the widespread introduction of fundamentally new methods of perinatal diagnosis of congenital and hereditary diseases, on the basis of a complex of clinical, radiological, cytogenetic, immunogenetic, biochemical and biophysical methods of research.

Under his leadership, a series of clinical and experimental works were conducted on the stabilization of cell membranes in various pathologies in children using leading technologies and advanced drugs. The scientist has proposed fundamentally new methods of perinatal diagnosis of hereditary diseases, such as cystofibrosis, hemophilia, phenylketonuria. Introduced monitoring and computer diagnostics of birth defects; advanced methods for predicting the birth of a sick child.

Keywords: B. Ya. Reznik, personal archival fund, pediatrics, Institute of Archival Studies, V. I. Vernadsky National Library of Ukraine, NAS of Ukraine.